

A hand with a dark purple sleeve featuring colorful floral and leaf patterns holds a rectangular banner with a vibrant geometric pattern of triangles in shades of purple, pink, orange, and yellow. The banner contains the text "FÖLJ DIN LÄNGTAN" in white, distressed, uppercase letters.

FÖLJ DIN LÄNGTAN

The same hand from the previous block holds a black speech bubble with a tail pointing towards the banner. The speech bubble contains the text "BLI DET DU VILL" in white, distressed, uppercase letters.

BLI DET DU VILL

GENOM ATT MÖTA KVINNOR OCH MÄN SOM
GJORT OTRADITIONELLA VAL I YRKES-
LIVET KAN UNGA FLICKOR OCH POJKAR
SE ANDRA OCH FLER VALALTERNATIV
INFÖR GYMNASIEVAL OCH YRKESLIV.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

◆ Jämställd arbetsmarknad	3-4	◆ Vanans makt är stor.....	7	◆ Företagens checklista	20-21
◆ Jämställdhet nationella mål.....	5	◆ Utbildnings- och yrkesstatistik ..	8-11	◆ Studie- och yrkesvägledning	22
◆ Alltid kön men inte bara kön.....	6	◆ Normer och stereotyper	12-14	◆ Elevcitat	22-23
		◆ Arrangera studiebesök.....	15-19	◆ Arrangera temadag	24-27

Den här boken är framför allt skriven till dig som arbetar som studie- och yrkesvägledare, pedagog eller till dig som planerar att ta emot elever på studiebesök.

Målsättningen för projektet, Jämställd arbetsmarknad i region 8, har varit att ta fram en metod som motverkar en könsuppdelad arbetsmarknad. Under 2018 genomfördes därför temadag samt studiebesök för en grupp elever i årskurs 8. Ett viktig fokus för både temadagen och studiebesöken har varit att låta eleverna möta kvinnor och män som gjort otraditionella val i yrkeslivet och därmed utmanat könsmönster.

I första delen av boken hittar du statistik och problemformulering. I den andra delen av boken delar vi ut handfasta tips med checklistor och hoppas att det kan hjälpa och inspirerar dig till att arrangera liknande temadagar och studiebesök.

Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

skolverket.se/loroplan-lgr11

JÄMSTÄLLD REGIONAL TILLVÄXT

I Sverige yrkesarbetar både kvinnor och män i mycket stor utsträckning men kvinnor arbetar mera deltid än vad män gör och återfinns ofta inom yrken i offentlig sektor. Detta påverkar bl a den ekonomiska jämställdheten. Kvinnor återfinns mer sällan i chefspositioner och har därigenom mindre makt och inflytande.

Idag vet vi att ett mer jämställt samhälle med minskad könssegrering på arbetsmarknaden bidrar till tillväxt. Ökad jämställdhet kan bl a innebära att kommunen och företagen attraherar fler, vilket dels ger företagen en större rekryteringsbas men också gör så att både kvinnor och män väljer att leva och bosätta sig i området.

Det finns idag en skillnad mellan kvinnor och mäns utbildningsnivå,

skillnaden är störst i landsbygdskommuner. Pojkar väljer oftare praktiska gymnasieprogram än vad flickor gör och fler flickor än pojkar går vidare till högskolestudier.

Arbetsmarknaden i Sverige är en av världens mest könssegrerade. Det beror förstås på många olika saker. En anledning är våra förutbestämda föreställningar kring våra köns egenskaper och kompetenser vilket påverkar människors incitament att söka sig till, eller välja bort vissa utbildningar och yrken. Det här är synd eftersom en mindre könssegrerad arbetsmarknad med fler arbetsplatser som är mixade och inkluderande ger många fördelar. Flera undersökningar visar att en jämställd arbetsplats präglad av mångfald motverkar ohälsa, ökar

kreativiteten, innovationsförmåg och stärker företags konkurrenskraft.

Ungdomarnas val till gymnasieskola och yrkesliv är därför en viktig del av jämställdhetsarbetet, idag gör många ungdomar sina val utifrån den omgivning de befinner sig i. Genom att ge dem möjlighet att få bredare kunskap om olika yrken och branscher, att låta dem möta personer som gjort otraditionella yrkesval så tror vi att de kan ta mer underbyggd beslut och se fler valalternativ. Målet är att de vågar följa sin längtan och bli det de vill, oavsett om yrket de är intresserade av är könskodat åt ena eller andra hållet.

NATIONELLT MÅL FÖR JÄMSTÄLLDHETSPOLITIKEN

***Det svenska målet för
jäms­­tälldhets­­politik­­en är
att kvin­­nor och män ska
ha samma makt att forma
samhället och sina egna liv.
Det tar sikte på både
samhälleliga strukturer,
processer, villkor och
möjligheter samt på den
individuella friheten,
kopplat till kön och makt.***

*[www.regeringen.se/regeringens-politik/
jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet](http://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet)*

Sex delmål för jämställdhetspolitiken

1. En jämn fördelning av makt och inflytande

Alla oavsett kön ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och forma villkoren för beslutsfattandet.

2. Ekonomisk jämställdhet

Alla oavsett kön ska ha samma möjligheter i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

3. Jämställd utbildning

Alla oavsett kön ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Alla oavsett kön ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

5. Jämställd hälsa

Alla oavsett kön ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Alla oavsett kön ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

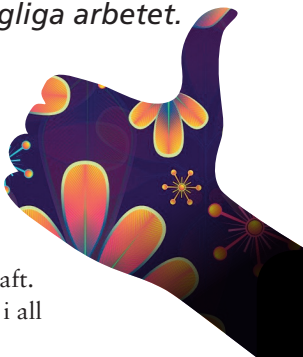
Jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där beslut fattas, resurserna fördelas och normer skapas, därför måste jämställdhetsperspektivet finnas med i det dagliga arbetet.

Alltid kön men inte bara kön

Jämställdhet handlar om mänskliga rättigheter och är en demokratifråga. Ett jämställt samhälle bidrar också till välbefinnande och sysselsättning för alla, oavsett kön. Jämställdhet bidrar till regional utveckling. En jämställd arbetsplats präglad av mångfald motverkar ohälsa, ökar kreativiteten och innovationsförmågan och stärker företags konkurrenskraft. Det är därför viktigt att ett jämställdhetsperspektiv integreras i all verksamhet och i alla steg i beslutsfattandet.

Jämställdhet är avgränsat till kvinnor och män.

Jämlikhet är däremot ett vidare begrepp. Det avser rättvisa förhållanden mellan alla individer och grupper i samhället och utgår ifrån att alla människor har lika värde oavsett kön, etnicitet, religion, social tillhörighet m.m.

Jämställd arbetsplats:
Trivsel
Innovationer
Konkurrenskraft
Lönsamhet
Hälsa

VANANS MAK T ÄR STOR

Vilka är dina förväntningar, hur påverkar det personen som du möter? Det är enkelt att göra likadant av gammal vana och oftast funderar vi inte alls över vårt uttryck eller vilka ord vi väljer. Omedvetet kan det innebära att vi förstärker och vidmakthåller stereotypiska föreställning om kön.

Ett sätt att få syn på sina egna förväntningar och föreställningar kring kön är att tänka tvärtom, kolla t ex vad som händer med kommunikationen och budskapet om du byter kön på personen framför dig.

- Ställer du samma frågor?
- Berättar du samma sak?
- Visar du samma utbildningsalternativ?

Gör egna medvetna val.

***Det spelar roll VAD
som sägs och visas***

***Det har betydelse ATT
det sägs och visas.***

***Det är också viktigt HUR
det sägs och visas.***

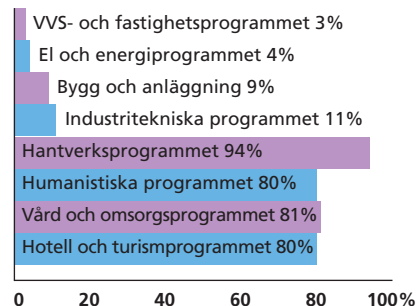
KÖNSSTEREOTYPA VAL TILL GYMNASIET

Tittar vi på yrkesförberedande gymnasieutbildningar 2014/2015 så ser vi att VVS, el och energi, bygg o anläggning och industritekniska programmet har mycket stor övervikt av pojkar. En procentuell övervikt av pojkar, 84 procent återfinns även på teknikprogrammet, som räknas till de högskoleförberedande programmen. Av de högskoleförberedande programmen är naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet mest jämställda med kvantitativa mått mätt. Yrkesförberedande utbildning som har mer jämvikt mellan könen är restaurang och livsmedelsprogrammet.

Unga väljer gymnasieprogram i stor utsträckning utifrån sitt kön men även utifrån sina betyg vilket innebär att pojkars generellt lägre betygsnivå får betydelse för deras programval.

Könsstereotypa gymnasieval leder till att Sverige har en av världens mest könssegregerade arbetsmarknader.

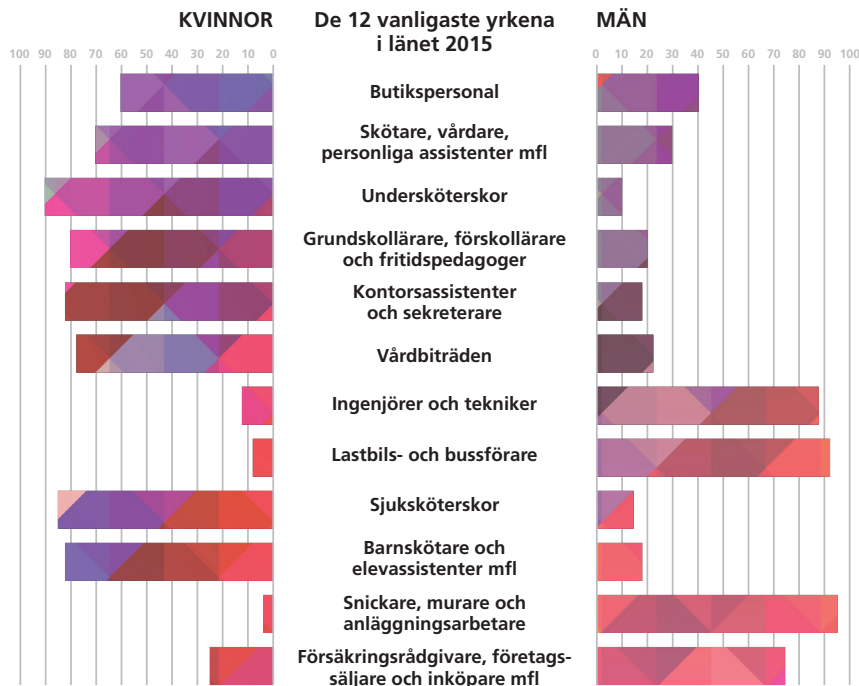
Procentuellt antal kvinnor på olika utbildningar

Procentuellt störst obalans mellan kön finns på dessa gymnasieprogram. Statistik visar även att yrkesförberedande programmen är kvantitativt mindre jämställda än de studieförberedande. Det här är ett mönster nationellt, ser det likadant ut i din kommun?

2014/2015, sir.is.skolverket.se

KÖNSSEGREGERAD ARBETSMARKNAD

Idag är stora delar av arbetslivet könssegrerat, vilket begränsar kompetensförsörjning och människors valfrihet.

Den könsuppdelade arbetsmarknaden i Västerbotten får stora konsekvenser för länets attraktivitet och tillväxt.

DEN GENERELLT LÄGRE UTBILDNINGSNIVÅN PAVERKAR INLANDETS UTVECKLING NEGATIVT

54 procent av kvinnorna, 18-34 år, inom Umeå kommun påbörjar högskolestudier, 46 procent av männen.

Skillnaden mellan kvinnor och mäns utbildningsnivå återfinns i alla kommuner likväl som i riket.

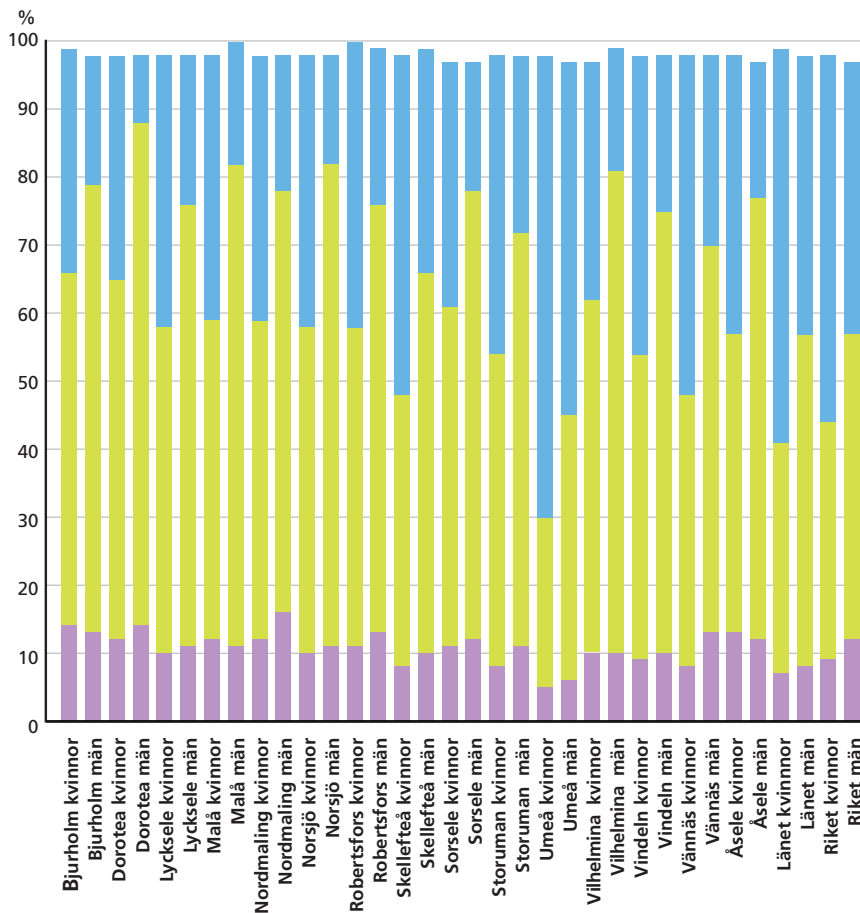
Gapet mellan kvinnor och mäns utbildningsnivå är dock störst i landsbygdskommuner. t.e.x I Bjurholm är det 13 procent av männen, i Malå är det endast 15 procent av männen som börjar på högskolan. Det här mönstret kan skapa utmaningar av en mer social karaktär (välutbildade kvinnor väljer gärna sin partner bland andra välutbildade) och skillnaden

i utbildningsnivåer kan också skapa en ökande klyfta mellan stad och landsbygd. Utbildade personer är en viktigt nyckel för en orts utveckling och tillväxt. Annan förvärvad kunskap är förstås också viktig men enligt forskning finns det ett samband mellan utbildning och hur personer omvandlar och tar till sig ny kunskap.

Högskolenybörjare 18-34 år*
Läsåret 2015/2016

	Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män
Bjurholm	88	13
Dorotea	100	0
Lycksele	67	33
Malå	85	15
Nordmaling	65	35
Norsjö	80	20
Robertsfors	63	37
Skelefteå	58	42
Sorsele	55	45
Storuman	67	33
Umeå	54	46
Vilhelmina	77	23
Vindeln	71	29
Vännäs	50	50
Åsele	43	57
Länet	57	43
Riket	58	42

Källor: SCB, Utbildningsregistret
*Ålder 2015-12-31

Befolkningens utbildningsnivå 2016. 25-44 år. Procentuell fördelning

I åldersgruppen 25-44 år är andelen med eftergymnasial högre bland kvinnor än bland män i alla kommuner i länet liksom i riket. Det motsatta gäller för andelen med gymnasial utbildning.

Det finns ett tydligt mönster som visar att ungdomar från inlandskommunerna i Västerbotten i högre utsträckning än andra ungdomar väljer praktiska gymnasieprogram. Det är speciellt utmärkande för pojkar.

Källa: SCB, Utbildningsregistret

NORMER OCH STEREOTYPER

Normer och stereotyper innebär att det finns förutbestämda föreställningar om människors egenskaper, intressen och kompetenser utifrån deras könstillhörighet.

Det påverkar dels människors incitament att söka sig till, eller välja bort vissa utbildningar och yrken.

Tjej

Kille

Icke binär

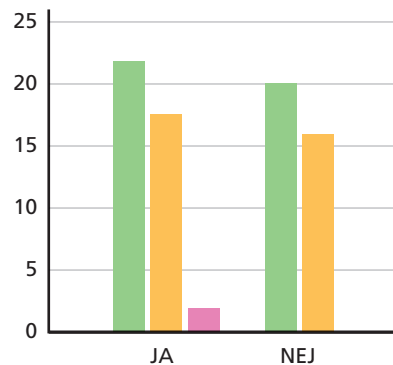
80 elever i åk 8 från Lycksele besvarade 2018 ett antal frågor kring kommande utbildning och yrke. Här presenteras ett urval.

I svaren från enkäten, microunder-sökningen kan vi se att drygt 50% av ungdomarna redan i årskurs åtta har en bild av sitt gymnasieval, innan de av skolan har erbjudits studievägledning.

Var och av vem har de fått sina influenser.

Hur kan vi bidra med andra och fler?

1. Vet du idag vilket program du ska söka i 1:a hand på gymnasiet?

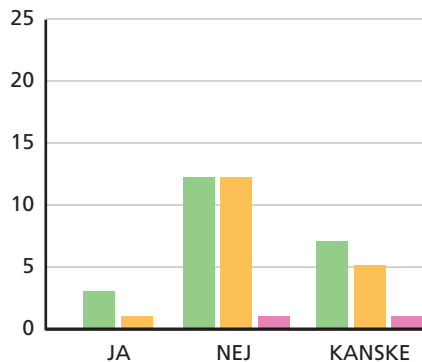

På frågan ”Föreställ dig att du var av motsatt kön skulle du då välja en annan gymnasieutbildning” svarar 13,6% av flickorna och 9,5% av pojkarna JA.

KANSKE svarar 31,5% av flickorna och 27,8% av pojkarna på samma fråga. Det visar att fler flickor än pojkar eventuellt skulle valt annorlunda, nästan varannan tillfrågad flicka men även stor del av pojkarna, 37%. Resultatet tyder på att det hos eleverna av båda könen finns förutbestämda föreställningar om människors kompetenser utifrån könstillhörighet. Vilket då påverkar deras incitament att söka sig till eller välja bort vissa utbildningar och yrken.

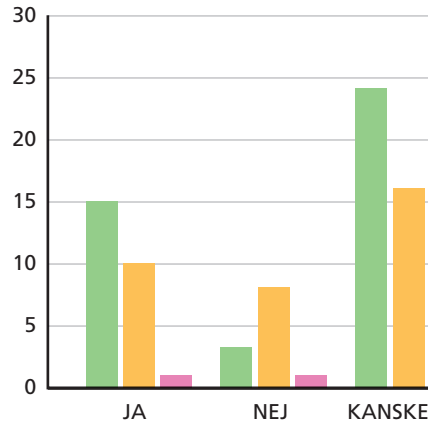
Tjej Kille Icke binär

2. Föreställ dig att du var av motsatt kön, skulle du då välja en annan gymnasieutbildning?

3. Tror du att våra åsikter om hur kvinnor och män "är" påverkar våra attityder för vad män och kvinnor bör arbeta med?

En av målsättningarna för studie och yrkesvägledning är att social bakgrund, hemförhållande och kön inte ska styra framtida yrkesbana. Kan goda exempel vara ett sätt att visa vägen för fler och uppmuntra till att bryta gamla mönster.

Positivt tycker vi det är att se, att majoriteten av eleverna i åk 8 redan är medvetna, har kunskap om att det finns osynliga normer som ibland kan begränsa oss och hur vi vågar vara.

Tjej

Kille

Icke binär

ARRANGERA ETT STUDIEBESÖK!

Målet med studie och yrkesvägledning. Att ge alla elever inom skolväsendet möjlighet att göra väl övervägda val.

För att eleverna skall göra välgrundade val av utbildning och yrkesinriktning behöver de konkreta erfarenheter och kunskaper om arbetslivet.

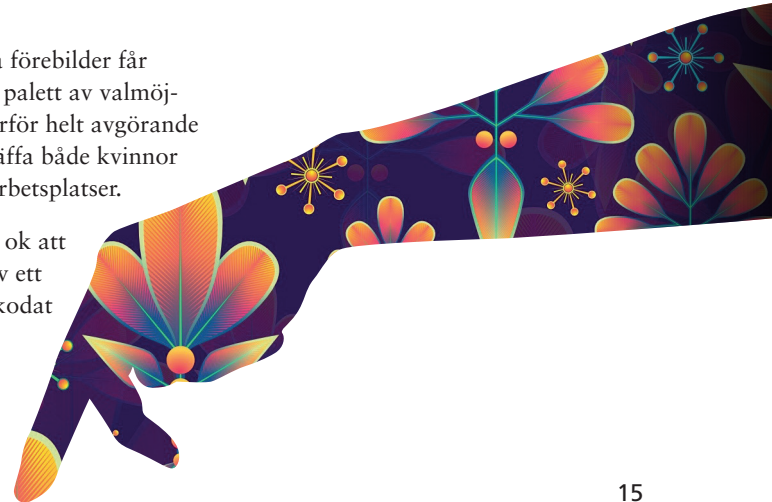
- Idén med studiebesök hos företag är att bredda elevernas kunskap om olika branscher.

- Att visa kvinnor och män som förebilder som valt yrke utanför de könsstereotypiska mönster som finns i arbetslivet idag.

- Genom att möta förebilder får eleverna en större palett av valmöjligheter. Det är därför helt avgörande att eleverna får träffa både kvinnor och män på alla arbetsplatser.

- Självklart är det ok att vara intresserad av ett yrke som är könskodat

åt ena eller andra hållet men studiebesöket syftar till att visa företag och kompetenser som kan ligga utanför det (just nu) egna intresseområdet.

JÄMSTÄLLT STUDIEBESÖK

PLANERING

Kontakta rektor/ skolledning

Berätta om studiebesöken som du vill arrangera, om målet med dagen. Studiebesöksdagen kommer att kräva medföljande skolpersonal. Hur många beror på antalet grupper som skapas ute hos företagen. En person per grupp är lagom.

Skolpersonal /SYV/Lärare

Skolpersonalen som följer med är en viktig pusselbit för ett lyckat studiebesök.

De ansvarar för eleverna ute på arbetsplatserna och har en viktig roll som könsmedvetna vuxna som kan hjälpa eleverna att ställa frågor och se på företaget ur ett jämställdhetsperspektiv. Är de positiva och nyfikna vid studiebesöket så smittar det av sig.

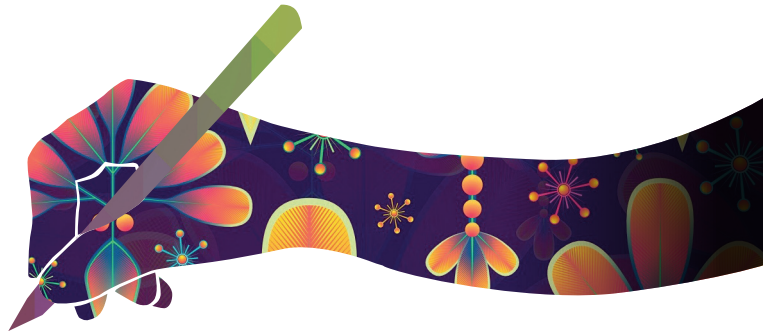
Informera dem om vilka företag som öppnat upp och välkomnar er för studiebesök.

Kontakta några företag på orten.

Välj gärna ut arbetsplatser som fortfarande har skev könsfördelning. Flertalet företag har insett att deras rekryteringsbehov gör att det är nödvändigt att rekrytera bredare. Då kan ett studiebesök vara ett bra sätt att locka unga till just deras bransch.

Vi vet att många ungdomar har liten kunskap hur det ser ut på olika arbetsplatser.

- 45 minuter på varje företag
- Besök fyra olika företag uppdelat på två olika dagar. Alt. två företag på förmiddagen och sedan två besök på eftermiddagen.
- Ge utrymme för fikapaus (lunchrast) och restid i dagsschemat.
- Hel klass delas upp i mindre grupper under företagsbesöket.
- Planera dagen tillsammans med företagen.

Skoluppgift

Fundera vad som kan öka elevernas engagemang ute på företagen. En uppgift de ska utföra eller ett antal frågor att besvara? Informera företagen om uppgiften/frågorna.

KOM IHÅG

Kalender

Boka in datum och tid för studiebesöket, var lyhörd för företagens önskemål.

Boka bussar

Är det en bit att åka är det bäst att hyra buss. Som extra resurs under dagen kan det vara bra att någon medföljande skolpersonal har egen bil.

Beställ fika/pizza/ frukt/dryck

Planera i schemat för en fikapaus.

Personer med funktionsvariation

Om någon elev har funktionsvariation eller t.ex. matallergi så är det viktigt att hänsyn till det tas redan i planeringsskedet.

Kontakta media

Det är roligt att skolans aktiviteter uppmärksammas och företagen brukar uppskatta att bli omnämnda och få positiv marknadsföring. Vilket även är gynnsamt inför nästa års studiebesök.

45 min hos varje företag + tid för byte. I det här exemplet är det 10 minuters transport mellan de olika företagen.

09.00 Samling vid skolan

09.10 Avfärd (med buss)

KLASS 1

09.20 Avstigning hos företag A

10.05 Fikapaus/rast hos företag A

10.20 Avfärd till företag B

10.30 Avstigning hos företag B

KLASS 2

09.30 Avstigning hos företag B

10.15 Fikapaus/rast företag B

10.30 Avfärd till företag A

10.40 Avstigning företag A

GENOMFÖRANDE – STUDIEBESÖKSDAGEN

- ☐ Schema till alla medföljande vuxna
- ☐ Samla eleverna
- ☐ Avfärd buss
- ☐ Fika på rätt plats
- ☐ Media, var och vilken tid.

UPPFÖLJNING

- ☐ Utvärdering med deltagande företag. Hör av dig och tacka dem för deras engagemang. Hur ser de på ett nytt studiebesök nästa år? Be dem fylla i en företagsenkät, låt gärna alla företagsguider ge input.
- ☐ Elevenkät. Hur de upplevt dagen, vad var intressant, fick de ny kunskap.
- ☐ Slutligen summera alltsammans med dina egna erfarenheter. Gör en egen utvärdering. Vad var bra/vad kan bli bättre.

CHECKLISTA ELEVBESÖK

PLANERING AV STUDIEBESÖKSDAGEN

 Gör en ordentlig planering. Studiebesöket är 45 min långt.

 Klassen som kommer bör delas upp i 2-3 grupper. Vilket innebär 2-3 olika stationer/visningsrutter. En genomgång med alla och sedan gruppvis guidning kan vara en modell.

 Välj personer som ska vara företagets guider. VIKTIGT! Låt gärna det kön som är underrepresenterat hos er vara guider eller på andra sätt ta plats under studiebesöket.

 Fundera på vad ni ska välja att berätta om er produkt/tjänst. Finns det något speciellt som fångslar och berör ungdomarnas vardag.

 Låt eleverna få träffa olika yrkesgrupper som finns representerade hos er.

 Visa gärna olika arbetsmoment men välj ut något/några. Det kanske inte är nödvändigt att se hela arbetsprocessen, det kan snarare bli långtråkigt.

 Låt någon, gärna i beslutsposition, beskriva hur ni jobbar med att få

jämnare könsfördelning på er arbetsplats eller iaf reflektera kring varför det ser ut som det gör idag.

 Berätta om varför ni trivs på arbetsplatsen.

 Eleverna står inför utbildnings- och yrkesval, vilken utbildning och kompetens är eftertraktad hos er?

 Kan ungdomarna få utföra något enkelt praktiskt moment. Det är väldigt uppskattat.

 Grupptävling, tipsrunda, frågesport?

TIPS!

Ett tips inför er planering är att ta på en utomstående glasögon. Tänk att du är en ung person som förmodligen inte vet mycket alls om er bransch, någon som aldrig varit ute på en arbetsplats som er.

Vad väljer ni då att lyfta fram så att besöket hos er blir intressant och något att minnas?

GENOMFÖRANDE UNDER DAGEN:

 Glatt och välkomnande mottagande – ni är viktiga ambassadörer för ert företag.

 Starta gärna med att tala om vad eleverna ska göra hos er. Hur ni lagt upp studiebesöket.

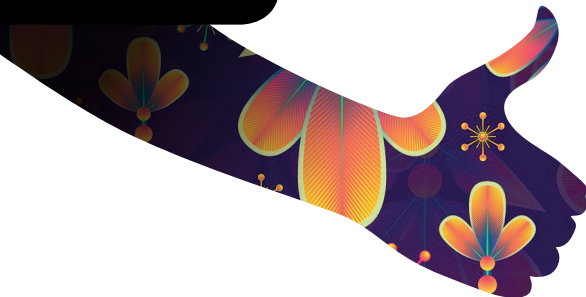
 Informera om eventuella regler, säkerhetsföreskrifter.

 Var uppmärksam så att både flickor och pojkar får testa.

 Om något händer, maskin/robot eller liknande rör sig – stanna upp, titta och berätta, tänk på att era besökare aldrig sett det tidigare.

 Se till att alla ungdomar hör och ser. Be dem komma närmare, prova, känna m.m

 Eleverna är olika intresserade, lika bra att acceptera, så låt inte de ointresserade kasta en skugga över er insats.

Kommitédirektiv

"EN UTVECKLAD STUDIE OCH YRKESVÄGLEDDNING"

30 november 2017 tillsatte regeringen en särskild utredare.

Den sammanfattande målsättningen i kommitédirektivet är:
Att utreda och föreslå åtgärder för att ge alla elever inom skolväsendet möjlighet att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper om arbetsliv och utbildningsvägar.

De metoder och arbetssätt som beskrivs här i tipsboken, kring studiebesök och temadagar, kan vara en del i ditt arbete för att nå ovanstående målsättning.

Att föreslå möjliga åtgärder för att minska betydelsen av kön, social bakgrund och funktionsnedsättning vid utbildnings- och yrkesval. Uppdraget kommer att slutredovisas 31 januari 2019.

Här kan du läsa mera: www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2017/11/dir-2017116/

Studiebesöken var bra. Jag fick lära mig mera om jämställdhet mellan könen.

Jag tyckte det var bra att man fick besöka arbetsplatser för att få reda på hur det fungerar.

Allt de berättade var intressant och man fick några bra tips.

Citat från elevernas enkät våren 2018; Lycksele

Jag har fått mera kunskap om vad de jobbar med, det lät väldigt intressant att jobba på ___ man fick göra många olika saker beroende på vilken titel man har, man kan resa mycket bland annat och det gillar jag.

Det var bra på ___ eftersom man fick försöka lite själv och känna efter hur det är.

Lite mer spänning än att bara titta och lyssna hade gjort besöken bättre

De som arbetade på ett företag hade gått natur och jag funderar lite på att gå natur, så det var bra.

Hade ingen aning innan vad de gjorde på företagen.

På ett företag fick vi tävla mot varandra och aktivt göra något vilket var kul!

Fika och godis behövdes så att man kunde hänga med för ibland blev jag lite ofokuserad.

TEMADAG

Kontakta rektor/ skolledning

Berätta om temadagen som du vill arrangera, berätta om planerna och målet med dagen. En skolpersonal per grupp är lagom.

Kalender

Boka in datum och tid för temadagen.

Kontakta några yrkes- personer på orten

Välj ut yrken som har skev könsfördelning. T.ex män inom vård och omsorg, kvinnor

inom IT och transport. Flertalet branscher har insett att deras rekryteringsbehov gör att det är nödvändigt att rekrytera bredare. Då kan en temadag vara ett bra sätt att locka unga till just deras verksamhet. Det brukar därför uppskattas att skolan är aktiv och vill ge sina elever mera kunskap om just deras bransch.

Bekräftelsemail

När du fått klart med personerna som ska komma så kan det vara bra att upprepa målsättningen med temada-

gen, längre fram finns en skiss på hur ett sådant bekräftelsemail kan se ut.

Skolpersonal/ SYV/Lärare

Skolpersonalen som följer med sin grupp är en viktig pusselbit för ett lyckat arrangemang. De ansvarar för att eleverna hittar till sina stationer och hjälper till så att tidsplaneringen håller.

Skoluppgift

Fundera på vad som kan öka elevernas engagemang hos yrkespersonerna?

Kan det vara att eleverna i förväg arbetar fram några frågor till yrkespersonerna eller att de besvarar ett antal frågor som du sammanställt.

Informera yrkespersonerna om frågorna innan temadagen.

Boka bussar

Om ni ska nyttja en lokal utanför skolan, fundera på om det behövs buss.

Beställ fika/pizza/frukt/dryck

Planera i schemat för en fika-paus.

Personer med funktionsvariation

Har någon elev funktionsvariation eller t.ex. matallergi så är det viktigt att hänsyn till det tas redan i planeringsskedet.

Kontakta media

Det är roligt att skolans aktiviteter uppmärksammas. Det är också positivt inför nästa års temadag. Ring eller maila i förväg de lokala tidningarna.

Checka bara innan så ingen har skyddad identitet eller inte alls vill bli fotograferade, låt i så fall journalisten träffa en annan grupp elever.

TEMADAGENS UPPLÄGG

15 min hos varje yrkesperson

Låt eleverna gå till olika rum, där de olika yrkespersonerna finns. Har du bjudit in fyra personer så innebär det fyra olika rum/stationer.

Det är en fördel om grupperna är små, 6-8 personer. Möblera så att eleverna sitter nära de besökande personerna. Då hör de bättre och stämningen blir mindre formell.

Förslag på upplägg. 15 min hos varje yrkesperson, 5 min för att byta rum.

09.30 Möte med yrkesperson

09.45 Eleverna byter plats

09.50 Möte med yrkesperson

10.10 Fikapaus-rast

10.40 Möte med yrkesperson

10.55 Eleverna byter plats

11.00 Möte med yrkesperson

11.05-11.30 Eleverna återsamlas tillsammans med yrkespersonerna i någon lokal. Reflektioner från dagen, eventuellt ytterligare frågor.

Uppföljning efteråt:

Tacka de som besökt skolan och gör en utvärdering med de inbjudna yrkespersoner.

Enkät till elever och pedagoger. Hur de upplevt dagen, vad var intressant och lärorikt.

Egen utvärdering. Lärdomar och reflektioner, vad var bra – vad kan bli bättre.

Genomgång i klasserna kring svaren på frågorna till yrkespersonerna.

Förslag på bekräftelsemeddelande till de deltagande yrkespersonerna

Jag/Vi är mycket glad att ni tar er tid för detta. Det är viktigt att elever får kunskap om arbetslivet och då är det fint att få träffa personer från olika verksamheter. Arbetsmarknaden i Västerbotten är i stora delar könsuppdelad. Ni är utvalda som förebilder, eftersom era yrkesval bryter det mönstret. Er kunskap och erfarenhet är värdefull och jag är glad att ni vill dela med er av den.

I år har vi från skolan x bjudit in personer som arbetar inom transport, It, vård- och barnomsorg.

I år väljer eleverna gymnasieprogram så en större medvetenhet kring arbetsmarknad och inte minst att synliggöra fler alternativ för både tjejer och killar är en viktig del av temadagens aktiviteter för ökad jämställdhet.

Vi vill att du berättar fritt om ditt arbete:

- Hur ser en vanlig dag ut.
 - Vad är det bästa med ditt jobb.
 - Vilka andra yrkesgrupper samarbetar du med.
 - Hur är det att arbeta på en arbetsplats med flest kvinnor/män
 - När bestämde du dig för ditt yrkesval.
 - Vilka reaktioner har du mött.
 - Vilket gymnasieprogram gick du, har du läst på universitet.
- Eleverna har också fått ett antal frågor som de ska besvara: x

Jag möter er vid entrén. kl. 9.00.
Schemat för temadagen 20xx-xx-xx ser ut så här: x

EGNA ANTECKNINGAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Några bra länkar:

www.regionvasterbotten.se/finansiering/jamstalldhet/

www.jamstall.nu

www.genus.se

www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet/

www.jamstalldhetsmyndigheten.se

www.do.se

<https://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/tjanster/publikationer/2017/kvinnor-och-man-i-belysning-2017.html>

Följ din längtan – bli det du vill

Producerad av projektet "Jämställd arbetsmarknad i region 8"

Projektledare: Ingrid Sjöberg, författare

Granskad av Helena Österlind, processtöd*

Grafisk form: Catharina Carlsson

Tryckt hos: Nya Lycksele tryckeri AB

Länsstyrelsen
Västerbotten

REGION
VÄSTERBOTTEN

LYCKSELE
KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVUONA

** Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten samverkar kring jämställdhet inom det regionala tillväxtarbetet.
En del i det arbetet är ett processtöd i jämställdhet.*